

Rapport Commissie dovenpastoraat (CDP)

Voor de Synode Best 2026

Inhoudsopgave

Inleiding	3
1. Verslag van de werkzaamheden	3
1.1 Commissievergaderingen	3
1.2 Samenwerking in het Interkerkelijk Doven Pastoraat (IDP)	4
1.3 Werkzaamheden en Beleid	4
1.4 Bijzonderheden en ontwikkelingen 2023 – 2026	5
1.5 Ontwikkelingen met betrekking tot onze opdracht uit 2023	5
2. Toekomst en beleid	6
3. Budget	6
4. Concept-besluiten	7
Bijlagen:	7
Bijlage 1: Besluiten van de Synode Deventer 2023 voor CDP	8
Bijlage 2: Rooster van aftreden	8
Bijlage 3: Meerjarenbegroting	9

Het auteursrecht van deze tekst berust hetzij bij de auteur, hetzij bij de Nederlandse Gereformeerde Kerken. Voor alle zaken het auteursrecht betreffend kan contact opgenomen worden met de commissie ondersteuning synode via: cos@ngk.nl.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in wat voor vorm of op wat voor manier dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbende, behoudens de uitzonderingen bij de wet gesteld.

Inleiding

De commissie is aangesteld voor de pastorale zorg aan dove en slechthorende mensen in de Nederlandse Gereformeerde Kerken. Met name de groep gebarende *doven en ernstig slechthorende* gemeenteleden heeft speciale zorg nodig. Deze groep kan vrijwel alleen bereikt worden via NGT (Nederlandse Gebaren Taal). De dovenpredikant die deze taal gebruikt, kan zo Gods Woord naar hen toe brengen. Deze opdracht heeft CDP meegekregen (Besluit 2, 2023): de commissie dovenpastoraat op te dragen om via de aangestelde dovenpredikant, in samenwerking met het Interkerkelijk Doven Pastoraat (IDP), de pastorale zorg voor dove en slechthorende gemeenteleden in de betrokken kerken maximaal vorm te geven.

In het rapport legt de commissie verantwoording af hoe zij haar opdracht heeft uitgevoerd. Onze kerken zijn aangesloten bij het Interkerkelijk Doven Pastoraat (IDP), een samenwerkingsverband van de CGK, NGK en PKN voor het dovenpastoraat.

Het uitvoerende werk wordt gedaan binnen het Interkerkelijk Doven Pastoraat. In hoofdstuk 2 wordt daar verslag van gedaan en het beleid van het Interkerkelijk Doven Pastoraat besproken.

1 Verslag van de werkzaamheden

Dit verslag van werkzaamheden omvat de periode mei 2023 tot en met mei 2026. Omdat we een kleine commissie zijn met overzichtelijke werkzaamheden volstaan we met een rapportage per drie jaar (dit rapport dus).

1.1 Commissievergaderingen

De commissie heeft de afgelopen periode steeds twee keer per jaar vergaderd. De vergaderingen worden gehouden in de Petrakerk te Harderwijk. De samenstelling van de commissie is (was):

- * Erwin Baas, Son, verantwoordelijk voor de berichten in de nieuwsbrief NGK
- * ds Jaap Boerma, Hardenberg, voorzitter en lid IDP (Anko Biewenga, Ede, penningmeester tot november 2025)
- * Inge Jacques – Boerma, Capelle aan den IJssel, secretaris en lid IDP. Zij heeft het werk overgenomen van Judith Speijer – Brouwer, die tijdens de synode van Deventer afscheid genomen heeft.
- (*) Jannita Kok, Bunschoten/Spakenburg, voorzitter IDP (vrijgesteld van vergaderingen van de CDP)
- * Henk de Vries, Marknesse vacature penningmeester
- * Dovenpredikant Kees Smit is bij de vergaderingen aanwezig.

De afgelopen periode hebben we afscheid genomen penningmeester Jan Bos. Hij overleed in april 2025. Hij had na zijn ziekte de taken als penningmeester weer opgenomen, bezocht ook weer een vergadering. Hij werd opnieuw ziek en overleed. We hebben onze God gedankt voor het werk wat Jan afgelopen jaren voor de CDP en dovenpredikant Kees Smit heeft gedaan.

Er is - ook na een zoektocht - nog geen nieuwe penningmeester gevonden. De voorzitter (en soms de secretaris) keurt nu de declaraties goed en stuurt ze door naar de penningmeester van de NGK.

De commissie bestaat nu uit vier leden (plus de dovenpredikant. We zoeken aanvulling van een (liefst doof) lid met financiële kennis.

1.2 Samenwerking in het Interkerkelijk Doven Pastoraat (IDP)

De commissie dovenpastoraat NGK werkt vanaf 2010 samen in het IDP. Er is in 2023 (na de fusie van NGK en GKv) een nieuwe samenwerkingsovereenkomst getekend met de andere kerken die samen werken in het IDP: de PKN en de CGK.

We zijn als commissie blij met de goede samenwerking in het IDP. Alle 3 kerkverbanden hebben mensen voor dit werk afgezonderd. Zij werken als volgt samen:

- (1) de pastores hebben hun werkveld verdeeld, waardoor de werkers voorganger en pastor zijn in elkaars kerkverbanden,
- (2) deze pastores komen ook regelmatig samen om elkaar te ondersteunen in het werk en
- (3) verdelen het gezamenlijke werk door adviseur te zijn in verschillende taakgroepen van het IDP.

Op moment van schrijven is de personele bezetting:

- PKN: ds Wim Otte 0,5 fte, regio Zuid.
- PKN: kerkelijk werker Hendrik Stevens 0,8 fte, regio Midden
- CGK: ds Martin Visser 1,0 fte regio Noord
- NGK: ds Kees Smit 1,0 fte, regio Flevopolders en Gelderland, inclusief 'de Gelderhorst',
zorghuis voor oudere doven.

In dit rapport willen we ook onze zorg over de toekomst van de samenwerking verwoorden. Het is onzeker wat de scheuring in de CGK voor gevolgen heeft voor het dovenwerk. Voor dovenpredikant – ds Martin Visser – kan deze scheuring binnen de CGK het meest ingrijpend zijn, maar het kan ook gevolgen hebben voor de samenwerking van de CGK met onze kerken en de PKN.

Ook de samenwerking met de PKN is onzeker (geweest). Dovenpredikant Wim Otte zal vanaf juni 2026 dit werk beëindigen. Het leek er enige tijd op, dat de PKN geen ruimte gaf om een vacature ter vervanging open te stellen. Voorjaar 2026 is de vacature toch gesteld. We hopen en bidden, dat een nieuwe geschikte kandidaat dit werk voor de PKN kan gaan doen.

1.3 Werkzaamheden en Beleid

Het Beleid voor het landelijke werk onder dove christenen wordt bepaald door het IDP, waar we als de drie kerken samenwerken. Daarin zijn we als NGK met 3 leden vertegenwoordigd. De dovenpredikant is als adviseur aanwezig. Het werk van het IDP wordt in iedere vergadering van CDP besproken.

De belangrijkste taak van het CDP is zorg en begeleiding van onze dovenpredikant en in samenwerking met hem meedenken met het beleid van het IDP. Concreet geven we vorm aan deze opdracht door:

- Twee maal per jaar bespreken we het werk van ds Kees Smit in de vergadering; meestal dient hij ons vooraf met een schriftelijke verslag van zijn werk plus plannen voor de komende tijd.
- Jaarlijks is er een evaluatiegesprek met ds. Kees Smit met twee commissieleden; dat gesprek gaat over wel en wee en heeft als doel hem optimaal zijn werk te laten doen.
- Iedere maand hebben dovenpredikant en voorzitter CDP telefonisch contact; zij bespreken vooral de ontwikkelingen in het werk.
- 3 leden van CDP, plus de dovenpredikant, zijn deelnemer aan de vergaderingen van het IDP en denken mee over beleid en afstemming van het dovenwerk in Nederland.
- Verder geven we ds Kees Smit de gelegenheid om meerdere malen per jaar een gesprek te hebben met een coach.
- Het contact met de NGK Kampen – Eudokiakerk hebben we als volgt vormgegeven: ieder jaar gaat ds Kees Smit de gemeente voor in een gecombineerde dienst voor horenden en doven. Deze dienst wordt dan door de IC Overijssel georganiseerd. Zo blijft de gemeente bij het werk betrokken.

1.4 Bijzonderheden en ontwikkelingen 2023 – 2026

Afgelopen 3 jaar heeft onze dovenpredikant ds Kees Smit zijn werk steeds goed kunnen doen. We zijn als commissie blij met het werk dat ds Kees doet en de manier waarop hij dat doet. Er is een periode in de naaste familie van Kees en zijn vrouw Jeanet geweest van rouw en ziekte. De commissie heeft ruimte gegeven om daar tijd aan te besteden, maar het werk van Kees heeft daarbij niet stil gelegen.

We hebben als commissie dovenpastoraat er steeds voor gepleit, dat de dovenpredikant zich blijft scholen en ontwikkelen. Kees heeft de predikantencongressen van 2023 en 2024 bijgewoond. Hij heeft in mei 2025 in klooster Nieuw Sion een retraite gevolgd naar aanleiding van het boek 'Proeven en watertanden' van Ronald Westerbeek.

Daarnaast hebben we Kees op zijn verzoek ook de ruimte gegeven om een opleiding tot wandelcoach te volgen, ook al is dat niet één-op-één in te zetten in het werk dat de dovenpredikant doet. Twee overwegingen vonden we daarbij belangrijk: 1. het is altijd goed om je te blijven ontwikkelen, vooral op gebieden waar je belangstelling en je kracht ligt. Dat zal het werk wat je doet alleen maar ten goede komen. 2. we beschouwen het ook als onze opdracht om ervoor te zorgen, dat een dovenpredikant eventueel ook na zijn werk voor de gezamenlijke kerken dienstbaar kan blijven in Gods koninkrijk.

1.5 Ontwikkelingen met betrekking tot onze opdracht uit 2023

Wat betreft de door de synode gegeven opdracht ervaren wij geen problemen. Met elkaar proberen we het werk zo goed mogelijk en met de hulp van God uit te voeren. De commissie is klein (officieel 5 leden), waarmee het werk goed te doen is. Maar wanneer er een vacature is of wanneer iemand tijdelijk uitvalt, is de commissie kwetsbaar. We zoeken als aanvulling op de commissie naar een penningmeester voor een volgende periode.

Afgelopen jaar is de toekomst van het dovenwerk als geheel regelmatig onderwerp van gesprek geweest. We hebben te maken met een aantal ontwikkelingen, die het kerkelijk dovenwerk raken. **Het dovenwerk verandert.**

Ten eerste lopen organisatorische structuren op hun eind.

Het IDP is vanouds georganiseerd vanuit een netwerk van Interkerkelijke Commissies. Deze I.C.'s zijn overal in het land, hebben overzicht over dove gemeenteleden, organiseren ontmoetingen en activiteiten en nodigen de predikanten uit voor gecombineerde kerkdiensten en dovendiensten. Veel van deze I.C.'s hebben te weinig leden en een aantal wordt nu opgeheven. De eerste oorzaak is een algemene tendens, dat jongeren minder betrokken zijn bij een kerk. Het werk hangt aan een groep oudere vrijwilligers, die lastig te vervangen zijn door een nieuwe generatie. Dat geldt ook voor de taakgroepen in het IDP: de groep doven die dit werk kan doen, wordt per jaar kleiner. Gecombineerde diensten trekken minder dove bezoekers, omdat de jongere doven als ze opgroeien en zelf kinderen hebben, graag hun geloof beleven in hun eigen gemeente.

Naast afbrokkelen van de IC-organisatie is er een **tweede reden**, dat het dovenwerk verandert. Ook dat is een algemene tendens. **Veel jongere doven groeien vooral op in de horende wereld.** Als ze doof geboren zijn, krijgen ze vaak op heel jonge leeftijd een cochleair implantaat. Ze gaan dan meestal regulier onderwijs volgen. Anderen volgen regulier onderwijs met behulp van een doventolk. Eigenlijk passen ze niet helemaal in de dovenwereld, omdat ze een CI hebben, maar ook niet in de horende wereld, want met CI zijn ze slechthorend, en als de CI uitvalt zijn ze doof. Al met al wordt de groep dove mensen zoals die er vroeger was, toen er nog geen CI was, kleiner.

Dan is er nog een **derde reden**. Net als andere kerkleden heeft ook het dovenwerk meer **technische en communicatieve mogelijkheden** om hun geloof te voeden en te beleven. Het is gemakkelijker om kerkdiensten op afstand mee te maken. Dit maakt het voor doven ook minder noodzakelijk om samen te komen met andere dove broers en zussen. Doven kunnen in eigen gemeente via een tolk de kerkdienst volgen. Ook maakt communicatie via beeld en app het voor doven makkelijker om in eigen gemeente mee te doen.

Daar staat een andere ontwikkeling tegenover. Afgelopen jaren hebben alle mensen in en rond de dovensamenleving steeds gezegd: we willen niet van alles vóór doven doen, maar vooral samen mét doven en door doven. Dit beleid leidt er toe dat een aantal groepen doven zelf bijeenkomsten, gesprekken, bijbelstudie, kerkdiensten organiseert en uitvoert. I.C.'s vallen (soms) om, maar tegelijk staan andere organisatievorm op en komen er **nieuwe initiatieven**, meer vanuit dove mensen zelf, en waarbij de Nederlandse Gebarentaal leidend is.

Wat zijn de **gevolgen** van deze ontwikkelingen voor het dovenwerk voor ons als Nederlandse Gereformeerde Kerken? Mogelijk zal er in de organisatie van het dovenwerk de komende jaren iets veranderen. Tegelijk blijft er 'basis-predikanten-werk' werk nodig, wat de reden is waarom we dovenpredikanten aanstellen. Er is veel behoefte aan pastoraat: bij onze dove broers en zussen onze goede God ter sprake brengen en hen helpen in de band met God. We hebben de taak om het evangelie te verkondigen en bijbelstudie te ondersteunen onder hen die het gesproken woord niet kunnen horen. Onze dovenpredikant kan hen in hun eerste taal bereiken.

Concreet betekent dat voor de komende jaren:

1. voor onze dovenpredikant Kees Smit, die in de Gelderhorst onder oudere doven werkt, zal dat **zijn werk daar inhoudelijk niet veranderen. Wel zal zijn werk daar toenemen**. Er is een trend dat steeds meer dove mensen die bij het IDP aangesloten zijn als ze ouder worden gaan verhuizen naar Ede. Niet alleen naar De Gelderhorst zelf, maar ook in de omgeving van De Gelderhorst. Als ze ouder worden en zorg of verpleging nodig hebben kunnen ze daar ondersteuning krijgen van mensen die gebarentaalvaardig zijn. Een deel van die mensen schuift aan bij de kerkdiensten en de Bijbelkring in De Gelderhorst.
2. samen met het IDP zullen we zoeken naar wegen hoe we dove christenen die 'zichzelf organiseren' kunnen **dienen met preken, pastoraat en bijbelstudie**.

2 Toekomst en beleid

In het verslag van 2023 hebben we uitgebreid de organisatie en de structuur van het IDP uitgelegd. We hebben het organogram afgedrukt plus het beleidsplan voor de jaren 2020 – 2025. Daar verwijzen we graag naar <https://ngk.nl/beleidsrapport CDP 2023> blz 5vv. Dit beleidsplan heeft veel in beweging gezet en heeft veel resultaat opgeleverd. Dit beleidsplan kan op verschillende punten doorgezet worden, bijvoorbeeld op het gebied van communicatie en toerusting. Nieuw beleid is op dat punt niet nodig. Wel is er vanwege de ontwikkelingen in het dovenwerk (hierboven beschreven in 1.5) voor de komende jaren bezinning nodig. Het IDP heeft daarom geen nieuw beleidsplan geschreven. Komende jaren moeten we wel nadenken over de manier waarop de dovenpredikanten en de kerkelijk werker mogelijk in een andere organisatievorm hun werk kunnen doen.

3 Budget

Het budget van de commissie dovenpastoraat is vooral voor het dienstverband van een dovenpredikant voor 1.0 fte. Het grootste deel van het budget bestaat daarmee uit vaste kosten die vastgesteld zijn op basis van de regeling voor predikanten, waar wij als commissie geen invloed op hebben. Deze kosten betreffen traktement, tegemoetkoming voor de woonlasten, vergoeding voor reiskosten en ambtskosten zoals kantoor-, studie- en telefoonkosten van de dovenpredikant. Afgelopen 3 jaar zijn die kosten door inflatie hoger geweest dan begroot. Wij vrezen, dat ook voor de komende jaren dergelijke kosten weer hoger zullen uitvallen. In begroting die we nu presenteren gaan we uit van de werkelijke kosten over 2025 en gaan uit van een jaarlijkse inflatie.

Naast deze predikantskosten is nog een kleine hoeveelheid kosten voor de ondersteunende zaken zoals vergaderen, reiskosten van de commissieleden en onvoorziene zaken. Op basis van deze gegevens is een begroting opgesteld voor 2027, 2028 en 2029 van respectievelijk € 114.440, € 117.475 en € 118.542 euro. Steeds is uitgegaan van de werkelijke kosten over 2025 en een inflatie van 3%. Deze begroting is terug te vinden in **bijlage 3**.

4 Concept-besluiten

Materiaal:

beleidsrapport van de commissie doven pastoraat NGK (13 mei 2026 versie 3)

Besluit 1:

de commissie dovenpastoraat decharge te verlenen.

Besluit 2:

de commissie dovenpastoraat opdracht te geven om via de aangestelde dovenpredikant in samenwerking met het IDP de pastorale zorg voor dove en slechthorende gemeenteleden in de betrokken kerken zoveel als mogelijk vorm te geven.

Besluit 3:

de commissie dovenpastoraat een budget te verlenen zoals vermeld in het overzicht van budgetten.

Bijlagen:

Bijlage 1: Besluiten van de Synode Deventer 2023 voor CDP

Materiaal:

beleidsrapport van de commissie dovenpastoraat van 27 oktober 2023, versie 2.

Besluit 1:

de commissie dovenpastoraat onder dankzegging voor de door haar uitgevoerde werkzaamheden decharge te verlenen.

Besluit 2:

de commissie dovenpastoraat op te dragen om via de aangestelde dovenpredikant, in samenwerking met het Interkerkelijk Doven Pastoraat (IDP), de pastorale zorg voor dove en slechthorende gemeenteleden in de betrokken kerken maximaal vorm te geven.

Besluit 3:

de commissie dovenpastoraat een budget te verlenen ter grootte van respectievelijk €95.600, €98.200 en €100.950 voor 2024, 2025 en 2026.

Bijlage 2: Rooster van aftreden

Leden met functie(s)	woonplaats	aftredend (afgetreden)
Erwin Baas, nieuwsbrief NGK	Son	2026
Anko Biewenga, penningmeester	Ede	2023 (2025)
vacature penningmeester	ergens in Nederland	2035
ds Jaap Boerma, voorzitter, bestuur IDP	Hardenberg	2026 (?)
Jannita Kok, voorzitter bestuur IDP	Bunschoten	2026
Judith Speijer-Brouwer, secretaris, bestuurslid IDP (secretaris)	Leerdam	(2023)
Inge Jacques - Boerma, secretaris, bestuur IDP	Capelle aan den IJssel	2032
Henk de Vries	Marknesse	2023
ds Kees Smit	Kampen	v.a. 2018 dovenpredikant

De commissieleden doen dit werk graag voor de doven, voor onze kerken en voor de dovenpredikant. Omdat ds Jaap Boerma pas in 2022 met zijn werk in de commissie begonnen is, is hij bereid herbenoemd te worden. De commissieleden Erwin Baas en Henk de Vries zijn al meerdere perioden lid van deze commissie, maar zijn beiden bereid om nog een periode benoemd te worden (!). Wij laten de suggestie om deze 3 leden opnieuw te benoemen graag aan de wijsheid van de synode over. Graag breiden we onze commissie uit met een penningmeester (lieftst doof).

Bijlage 3: Meerjarenbegroting

Begroting 2027 – 2029

	€	€	€
traktement	87.051	89.662	90.292
huur	14.139	14.563	15.000
overig kosten predikant	10.000	10.000	10.000
bestuur	2.500	2.500	2.500
overig	750	750	750
totaal	114.440	117.475	118.542

Veronderstellingen

Traktementslasten

Uitgaande van SKW traktement-schaal A en reële kosten over 2025. Rekening gehouden met een toename van 3% per jaar

Huurlasten

Rekening gehouden met een toename van 3% per jaar

Predikantskosten

Met name kilometervergoedingen. Uitgegaan van voorgaande jaren.

Bestuurskosten

Gebaseerd op voorgaande jaren: vergadering 2x per jaar CDP, deelnamen IDP. Met name reiskosten.

Overige kosten

onvoorzien